EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 24.7.2020
SWD(2020) 143 final

**KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT**

**MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE**

***Lisatud dokumendile:***

**Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,**

**millega muudetakse määrust (EL) 2016/1011 seoses teatavate kolmandate riikide vahetuskursi võrdlusaluste väljaarvamisega määruse kohaldamisalast ning asendusvõrdlusaluste määramisega teatavatele kaotatavatele võrdlusalustele**

{COM(2020) 337 final} - {SEC(2020) 284 final} - {SWD(2020) 142 final}

**Kommenteeritud kokkuvõte (kuni 2 lk)**

Mõjuhinnang **ELi võrdlusaluste määruse reformi kohta**

**A. Vajadus meetmete järele**

**Mis on probleem ja miks on tegemist ELi tasandi probleemiga?**

**Esiteks** uuritakse mõjuhinnangus, millised tagajärjed on sellel, et võrdlusaluste määruses pole kehtestatud regulatiivseid volitusi, mis tagaksid sujuva ülemineku **kriitilise tähtsusega võrdlusaluselt** (praegusel juhul Londoni pankadevaheline intressimäär ehk LIBOR, mille väljaandmine lõpetatakse eeldatavalt 2021. aasta lõpuks). Selliste varasemate lepingute väärtus, milles järgitakse USA dollari LIBORit, on LIBORi väljaandmise lõpetamise kuupäeval maailmas hinnanguliselt 8–12 triljonit USA dollarit (suur osa sellest kõigi liikmesriikide pankade bilanssides). Kui puudub kindlaksmääratud asendusmäär, on suur oht, et nende lepingute rakendamine nurjub. **Teiseks** hinnatakse mõjuhinnangus võrdlusaluste määruse tagajärgi Euroopa osalistele, kes kasutavad **hetke vahetuskursse,** et kaitsta end vahetuskursside muutuste eest (riskimaandamine). Kuna paljud hetke vahetuskursid eeldatavalt ei vasta võrdlusaluste määruse nõuetele nende kasutamiseks ELis, ei paku Euroopa pangad enam Euroopa eksportijatele ja investoritele nendega seotud riskimaanduslepinguid.

**Mis tuleks saavutada?**

Algatuse eesmärk on kehtestada: i) võrdlusaluste määruses uued õigusnormidest tulenevad volitused, et võrdlusaluste reguleerimisasutustel oleks võimalik kehtestada olemasolevates lepingutes kasutamiseks ajaliselt piiratud asendusmäär kaotatavale **kriitilise tähtsusega võrdlusalusele** (nagu LIBOR); ii) teatavate **hetke vahetuskursside** sihtotstarbeline väljaarvamine võrdlusaluste määruse kohaldamisalast.

**Milline on ELi tasandil meetmete lisaväärtus (subsidiaarsus)?**

Kõigi ELi liikmesriikide pankade bilansis on lepinguid, milles järgitakse **kriitilise tähtsusega võrdlusaluseid**. Et võtta meetmeid liikmesriigi tasandil, peaksid liikmesriikide seadusandjad leppima kokku ühes ühtses asendusmääras. Liikmesriigi tasandi meetmed poleks piisavad selleks, et tagada **hetke vahetuskursside** jätkuv kasutamine, sest need on juba hõlmatud ELi tasandil vastu võetud määrusega (võrdlusaluste määrus).

**B. Lahendused**

**Millised on erinevad poliitikavariandid eesmärkide saavutamiseks? Kas on olemas eelistatud variant? Kui ei, siis miks?**

Eelistatud variant **kriitilise tähtsusega võrdlusaluste** puhul on volitada kaotatava määra haldurit avaldama ajaliselt piiratud asendusmäära, millega asendatakse kõik viited määrale lepingutes, mille lõpptähtaeg on pärast väljaandmise lõpetamise kuupäeva. Teine variant oleks jätta asendusmäära koostamine turu ülesandeks ning hõlbustada loa saamist sellise määra kasutamiseks. Kolmas variant oleks arvata mistahes eraldi koostatud asendusmäärad piiratud ajavahemikuks võrdlusaluste määruse kohaldamisalast välja. Neljas variant oleks kehtestada püsiv asendusmäär, mida kasutataks nii olemasolevates kui ka uutes lepingutes. Eelistatud variant **hetke vahetuskursside** jätkuva kasutamise võimaldamiseks on arvata teatavad komisjoni kindlaks määratud avalikul poliitikal põhinevad määrad võrdlusaluste määruse kohaldamisalast välja. Veel üks variant on anda komisjonile volitus määrata kindlaks „kriitilise tähtsusega“ kolmandate riikide vahetuskursid (mille suhtes kohaldatakse võrdlusaluste määruse eeskirju). Veel kaks võimalust oleks kiita heaks või arvata võrdlusaluste määruse kohaldamisalast

välja kursse järgivad tuletislepingud, mis on sõlmitud valuutariski maandamiseks.

**Millised on eri sidusrühmade seisukohad? Kes millist varianti toetab?**

**Euroopa pangad** kardavad, et kaotatava **kriitilise tähtsusega võrdlusaluse** ühtse asendusmäära puudumise korral lõpetavad lepingu vastaspooled maksete (nt laenumaksed) tegemise (lepingute rakendamine nurjub). Pangad kardavad, et halvimal juhul vastaspooled lihtsalt lõpetavad lepingud. **Võrdlusaluste haldurid** ei soovi kaotatava kriitilise tähtsusega võrdlusaluse asendusmäära ise avaldada. Nad kardavad, et ilma õigusliku volituseta võib üleminek sellisele asendusmäärale tekitada kohtuvaidlusi. Vahetuskursside **Euroopa kasutajad** on väljendanud toetust **hetke vahetuskursside** väljaarvamisele võrdlusaluste määruse kohaldamisalast. Ka nemad pooldaksid kindlaksmääramise lähenemisviisi.

**C. Eelistatud poliitikavariandi mõju**

**Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?**

Eelistatud poliitikavariant annab lepingu täitmise jätkumise seisukohast ning lepingu rakendamise nurjumise või ennetähtaegse lõpetamise vältimise seisukohast parimad tulemused. Varasemate lepingute suhtes kohaldatav ajaliselt piiratud määr asendab kaotatud LIBORi viivitamata ning kannab täpselt sama kaubanime. Ühegi muu poliitikavariandiga ei asendataks lepingutes automaatselt kõiki viiteid LIBORile. Samuti on **hetke vahetuskursside** puhul eelistatud variandil parimad tulemused, võttes arvesse äriühingute valuutariski maandamise jätkumist ning reguleerimiskorra tõhusust ja sidusust.

**Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?**

**Kriitilise tähtsusega võrdlusaluste** puhul eelistatud variant on kulutõhus, sest asendusmäära kehtestamisel tugineks pädev asutus määrale, mis põhineb USA Föderaalreservi avaldatud riskivabal intressimääral. Sellise varasemate lepingute suhtes kohaldatava valemipõhise määra litsentsitasu on eeldatavalt väike. Ühtlasi ei kaasneks Euroopa üksustele **hetke vahetuskursside** puhul poliitiliste määrade üldise väljaarvamise valimise korral kulusid, sest nad ei peaks taotlema heakskiitu ega *ad hoc* erandi tegemist.

**Milline on mõju VKEdele ja konkurentsivõimele?**

LIBORil on VKEde rahastamisel oluline roll. LIBORi kadumine ilma asjakohase asendusmäärata tekitaks õiguskindlusetust. Samuti tegelevad VKEd äritegevusega kolmandates riikides ja nad peavad jätkama Euroopa vastaspooltega elluviidava äritegevuse riskide maandamist. Meetmete puudumine oleks VKEde äritegevusele äärmiselt kahjulik, eriti kui COVID-19 kriis on nende püsimajäämise ohtu seadnud.

**Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?**

Mõju puudub. Varasemate lepingute suhtes kohaldatavate määrade ja muude kui ELi poliitiliste määrade järelevalve on vähem ressursimahukas.

**Kas on oodata muud olulist mõju?**

Muudatused puudutaksid ka võimalikku edaspidist kriitilise tähtsusega võrdlusaluste (nt EURIBOR) väljaandmise lõpetamist.

| |
|---|
| **Proportsionaalsus?** |
| Kavandatud sekkumine on vajalik miinimum selleks, et tagada lepingute stabiilsus pärast LIBORi väljaandmise lõpetamist ja hetke vahetuskursside kasutamine. Kõik alternatiivid oleksid keerulisemad. |
| **D. Järelmeetmed** |
| **Millal poliitika läbi vaadatakse?** |
| Varasemate lepingute suhtes kohaldatav määr avaldatakse viieks aastaks. Pärast seda ajavahemikku hindab reguleerimisasutus, kas varasemate lepingute arv on vähenenud määrani, mis võimaldab selle määra kaotada. Poliitiliste määrade suhtes kohaldatav erand vaadatakse läbi iga viie aasta tagant, nagu nõutud võrdlusaluste määruses. Hinnatakse, kas ELi-tasandi tuletislepingud on sobivad vahendid ELi ettevõtjate valuutariski maandamiseks. |